

njenem mnenju stremela k liberalnim idejam in modernizaciji. Njena hrvaška kolegica Kristina Milko-
vić je predstavila delovanje Josipa Jelačića kot vojaka in plemiča v prvi polovici 19. stoletja.

Uglašnim referatom, ki so bili vsi v nemškem jeziku, je običajno sledila še bolj zanimiva disku-
sija. Udeleženci so prispevke uglednih in priznanih strokovnjakov dobro sprejeli, njihova uporabna
vrednost pa bo še večja, ko bo izšel zbornik letošnjega simpozija.

Poleg predavanj so se udeleženci simpozija udeležili ekskurzije v bližnji *Vulkanland*. Najprej so si
ogledali grad *Halbenrain*, manjši dvorec, ki je preurejen v nekakšno vrsto gostinske poklicne šole. V
ospredju izobraževanja je praktično usposabljanje, zato imajo dijaki na voljo ogromno kuhinjo, v kleti
pa peči, ob katerih se učijo pekarske obrti. V bližnjem vrtu in sadovnjaku, ki sta v popolni oskrbi
dijakov, se učijo pridelave in shranjevanje pridelkov. Šola dijakom v zadnjem, drugem nadstropju nudi
tudi bivanje. Pot se je nadaljevala po vulkanski pokrajini, v slikovito mestece *Straden*. Od tod se je
nudil prečudovit razgled na bližnjo in daljno okolico, na slovenski Boč in Pohorje.

Po zaključnem govoru gospoda Gerharda Pferschya in po ogledu mesta, so se vsi udeleženci še
zadnjič zbrali na vrtu županovega urada, kjer so nazdravili zaključku letošnjega in začetku naslednjega,
36. srečanja, ki ga bo organiziral Mogersdorf, gradiščansko mestece Modinci, po katerem je simpozij
tudi dobil ime.

M. Mojca Peternel

HEIRNET konferenca in seminar (History Educators International Research Network)

London, 14.–15. julij 2005

Mednarodna konferenca in seminar izobraževalcev učiteljev z naslovom Muzeji, identiteta in
državljanstvo je potekala v Londonu in sicer prvi dan v dveh londonskih muzejih, drugi dan pa v
prostorih QCA (Qualifications and Curriculum Authority), Piccadilly v Londonu.

Prvi dan smo udeleženci obiskali dva muzeja: Londonski muzej in Narodno galerijo portretov, kjer
so nam muzejski pedagogi predstavili dejavnosti, ki jih izvajajo za učence. Londonski muzej npr. izvaja
številne dejavnosti za zgodovino Londona, ki so namenjene osnovnošolcem, srednješolcem in učencem
s posebnimi potrebami, medtem ko se Narodna galerija portretov z metodo dela s portreti vključuje tudi
v pouk zgodovine in z atraktivnim pristopom privablja učence in učitelje. Oba muzeja sta zelo obiskana
in imata svojo spletno stran (<http://www.museumoflondon.org.uk>; <http://www.npg.org.uk/live/index.asp>)
ter skrbita, da so dejavnosti usklajene z nacionalnim učnim načrtom v Veliki Britaniji.

Drugi dan je bil v obliki zanimivega seminarja, kjer je 10 udeležencev predstavilo svoje prispevke.
Predstavitev oz. seminarji so potekali v treh delih, vsak del je imel uvodne predstavitve 3–4 prispevkov,
sledilo pa je skupinsko delo, kjer so se skupine pogovarjale o prispevkih, izkušnjah in problemih. Na
koncu je skupina izbrala poročevalca za plenarni del, ki se je zaključil še s skupno diskusijo. Ude-
leženeec je bil tako vedno v različnih skupinah in vsaj enkrat je moral poročati. Delo je potekalo ves dan
intenzivno, tako da je enodnevni seminar prinesel veliko različnih izkušenj, idej za pedagoške dejavnosti
v muzejih in tudi pokazal probleme posameznih držav pri vključevanju muzejev v učni proces.
Udeleženci so bili iz Kanade, Portugalske, Grčije, Nizozemske, Rusije, Združenih držav Amerike, Ve-
like Britanije in Slovenije.

Prvi del konference in seminarja je obravnaval vlogo in pomen muzejev. Svoje prispevke so pred-
stavili Stephane Levesque: Povezovanje muzejske pedagogike in šolske zgodovine; Irene Nakou: Mu-
zeji in zgodovinski pouk v sodobnem kontekstu ter Danijela Trškan: Muzejske pedagoške dejavnosti v
Republiki Sloveniji. Drugi del seminarja je obravnaval regionalno, narodno in mednarodno identiteto.
David Gerwin je predstavil prispevek: Učitelji, zgodovinarji, pripovedovanje in odkrivanje, Jocelyn
Letourneau: Muzeji in (ponovna) izgradnja zgodovinske zavesti, Jon Nichol: Muzeji in identiteta, Lieke
van Wijk: Razvoj izobraževanja kulturne dediščine v Evropi. Tretji del seminarja pa je ugotavljal, kako

lahko učitelji oz. izobraževalci učinkovito uporabijo muzeje za pouk oz. učenje. Isabel Barca in Helena Pinto sta predstavili prispevek: Kako lahko otroci osmislijo zgodovinske ulice, Hilary Cooper je predstavila članek: Rekonstrukcija plesa na gradu Belvoir leta 1814 in Penelope Harnett prispevek z naslovom: Raziskovati možnosti za zgodovino in državljansko vzgojo pri osnovnošolcih.

Če povzamemo vse prispevke, potem lahko ugotovimo, da muzeji danes predstavljajo avtentično, spodbudno, motivacijsko in zanimivo učno okolje. Predstavljajo vir za učenje, so odprti za alternativne interpretacije in so bolj realistični, saj so obiskovalci tudi bolj aktivno vključeni.

Muzeji predstavljajo lahko osebno, družinsko, lokalno, regionalno, družbeno, narodno, kulturno, večkulturno, mednarodno skupnost, dediščino, zgodovino ali identiteto. Muzeji zbirajo, ohranjajo, predstavljajo in na nek način tudi komunicirajo, saj predstavljajo različne zgodbe, sporočajo ali interpretirajo sporočila. Omogočajo spoštovanje zgodovinske preteklosti, posameznikov ali skupin ter različnih mnenj. Na ta način so pomembni za državljansko vzgojo.

Muzeji omogočajo uporabo, ponovitev ali poglobitev znanja ter boljše razumevanje in razvijanje predmetnih spretnosti ter avtentično učenje, kjer so lahko številne aktivnosti tudi medpredmetne (zlasti zgodovina, geografija, državljanska kultura, sociologija, umetnostna zgodovina itd.) in se lahko odvijajo v muzejskih prostorih ali izven muzeja.

Prispevki so pokazali, da je potrebno večje povezovanje in usklajevanje šol in muzejev oz. učiteljev zgodovine in muzejskih pedagogov pri doseganju in uresničevanju učnih ciljev oz. standardov znanja pri predmetu zgodovina tako v osnovni kot v srednji šoli. Seveda pa so tudi težave kot npr. obnašanje učencev, odsotnost učiteljev, varnost in denar. Muzejske dejavnosti bi bile lahko ne samo kot del izvenšolskih dejavnosti, ampak sestavni del predmeta zgodovine. Učitelji zgodovine pa bi morali biti na takšno delo in sodelovanje z muzeji tudi dobro pripravljeni. Poznati bi morali predvsem delo s predmeti, muzejske eksponate in njihovo vsebino, poznati in se počutiti dobro v muzejskih prostorih. Ne bi smeli biti le pasivni učitelji, ki prepustijo celotno delo muzejskim pedagogom, ampak bi se morali tudi aktivno vključiti ipd.

Muzeji s svojimi predmeti, eksponati in zbirkami predstavljajo pravi center virov, zato so namenjeni ogledu, opazovanju, odkrivanju, preučevanju, učenju, raziskovanju, uporabi znanja, ponovitvi npr. ob igri vlog, ovrednotenju predstavitve zbirk in izražanju lastnega mnenja itd. Najpogostejše strategije, oblike in metode dela, ki so primerne za muzejsko delo učencev in so omenjene v prispevkih, so igra vlog, učenje z odkrivanjem, diskusija, pripovedovanje ali pisanje zgodb, risanje, beleženje, izpolnjevanje delovnih listov, snemanje pogovorov ali fotografiranje muzejskih zbirk itd.

Muzeji so povezani tudi z zgodovinskimi koncepti (značilni predvsem za učne načrte zgodovine v Veliki Britaniji, v prispevku Penelope Harnett), saj lahko učenci tudi v muzejih:

- spoznajo in razumejo ljudi, dogodke v preteklosti, njihova prepričanja, izkušnje in vedenja;
- ugotovijo, kateri so vzroki za spremembe ali kontinuitete in njihove posledice ter kdo ima od tega koristi;
- odkrivajo oz. postavljajo vprašanja o preteklosti (npr. kaj lahko ugotovijo iz določenega vira ali dokaza in kako to vedo);
- upoštevajo interpretacije (kaj učenci in kaj drugi ljudje pravijo o tem dokazu, vzroku, posledici itd.);
- se vživijo v preteklost (kako bi bilo, če bi bili učenci ta oseba);
- predstavijo svoje znanje in razumevanje, tako da vključijo različna mnenja in stališča (kako lahko razložijo vse to, kar so odkrili, drugim ljudem).

V svojem prispevku sem predstavila pedagoške dejavnosti slovenskih muzejev, še posebej pa dejavnosti Mestnega muzeja Ljubljana, ki pripravlja vsako leto številne delavnice za otroke in učence v starosti od 5 do 18 let in so jih udeleženci tudi pohvalili. Tako je muzej v šolskem letu 2004/05 pripravil za osnovnošolce naslednje delavnice: Arheopskovnik, Dom nekoč in danes, Miklavž peče piškote, Barjanka izdeluje posodo, Marcus bo star šestnajst let, Po sledih antične Emone, Po sledih srednjeveške Ljubljane, Muzejski detektivi, Ko Ljubljana postane sodobno mesto. Za srednješolce pa je pripravil posebno konzervatorsko delavnico. Ljubljanske bolnišnične šole in otroke s posebnimi potrebami, pa tudi nižje razrede oddaljenih osnovnih šol v mestni okolici, pa potujoča ekipa muzeja tudi obišče z dvema delavnicama: Marcus bo star šestnajst let in Slikar na obisku. Posebnost muzejske ponudbe je praznovanje rojstnega dneva po emonsko za otroke od 6. leta naprej. Druga posebnost je tudi ustvarjalna delavnica Olepšajmo se za rojstni dan, kjer otroci od 5. leta dalje izdelujejo nakit po pravadnih

vzorih. Vse dejavnosti so predstavljene v publikaciji: Za uka željne. Od pravljíčne zgodbe do raziskovalnih projektov. (2004) Koledar dogodkov 2004/05. Ljubljana: Mestni muzej Ljubljana.

Mestni muzej Ljubljana vključuje pedagoške dejavnosti za vse starosti obiskovalcev in predstavlja primer uspešnega vključevanja muzeja v pedagoški proces in pouk zgodovine v Republiki Sloveniji ter s svojo pestro ponudbo ne zaostaja npr. za Londonskim muzejem. Tudi ostali slovenski muzeji, ki so predstavljeni v publikaciji Pedagoški programi v slovenskih muzejih in galerijah 2005-2007. (2005). Ljubljana: Pedagoška sekcija pri Skupnosti muzejev Slovenije, predstavljajo uspešno vključevanje muzejskih vsebin v pouk zgodovine.

Vsi predstavljeni prispevki in tudi prispevki avtorjev (11), ki niso predstavljeni na konferenci in seminarju, so objavljeni na spletni strani: <http://www.heirnet.org/qcasymposium.htm>.

Danijela Trškan

37. letna konvencija Ameriškega združenja za napredek slavističnih študij

Salt Lake City, 3.-6. novembra 2005

Kot vsako leto se je tudi letos novembra, tokrat v Salt Lake Cityju v ameriški zvezni državi Utah, zbralo več kot tisoč preučevalcev (zgodovinarjev, geografov, slavistov-jezikoslovcev, literarnih zgodovinarjev itd.) območja nekdanjega komunističnega sveta vzhodno od nekdanje železne zaves. Poudarki celotne konvencije so bili tokrat drugačni kot v preteklosti, ko so znanstveniki poročali zlasti o problemih zgodovine, geografije, politologije, Rusiji in drugih deželah »socialističnega tabora« pa tudi o zgodovini in tedanjem trenutku v Jugoslaviji. Tokrat so bili poudarki zlasti na tistem delu nekdanjega komunističnega sveta, ki je ta svet povezoval z islamom oziroma na problemu Čečenije, Kazahstana itd. V zvezi s tem so se pojavili celo predlogi o preimenovanju celotne organizacije, saj bi naj ime »slovanske študije« več ne odražalo tistega, s čemer se ukvarja organizacija.

Slovenski udeleženci sestanka smo se aktivno z referati udeležili kar nekaj panelov. Deloma smo tako sodelovali v okviru panelov, ki so jih organizirali člani Society for Slovene Studies, deloma pa smo s svojim znanjem obogatili tudi panele, ki so jih organizirale druge organizacije, ki sestavljajo združenje.

Že prvi dan sestanka smo tako sodelovali pri panelu o zaščiti avtohtonih narodnih manjšin in priseljskih etničnih skupnostih v novih članicah Evropske unije (primer Slovenija). Panelu je predsedovala Sabrina Petra Ramet z Norveške univerze znanosti in tehnologije iz Trondheima. Josef Figa s Hamilton Collegea iz Cedar Rapidsa v Iowi je tako predstavil koncepte zaščite priseljskih skupnosti v Evropski uniji in ZDA. Pri tem je poudaril, da moderne družbe zagotavljajo integracijo priseljskih skupnosti, pri čemer se seveda pojavljajo problemi, ki so v EU, še posebej v Veliki Britaniji in Franciji prisotni in vidni zlasti pri pripadnikih priseljskih skupnosti iz vrst muslimanskih skupnosti. Hkrati pa država omogoča mehanizme ohranjanja etnične identitete tem skupnostim na osnovi pravice teh skupnosti do samoorganiziranja. Naj k temu dodam, da se je v EU že pričel pretok priseljencev iz »novih« članic EU v »stare« članice, še zlasti v države, ki so omogočile neomejeno gibanje in naseljevanje prebivalstva. O tem lahko govorimo zlasti na primeru Velike Britanije, posledica tega pa je nastanek novih klasičnih tipičnih organizacijskih struktur za »servisiranje« potreb novih priseljskih skupnosti (etničnih župnij, kulturnih društev, »etničnih« trgovin itd.). V večjem številu so se zlasti v Londonu naselili po 1. maju 2004 Poljaki. Podobno kot koncept pravice do ohranjanja etničnih identitet v ZDA sicer omogoča ohranjanje teh identitet na osnovi samoorganiziranosti, morda tudi kakih davčnih olajšav, pa »država« v »starih« članicah EU neposredno ne podpira ohranjanja etničnih identitet priseljskih skupnosti. V ZDA je takšen pristop prisoten že stoletje, še zlasti pa od tridesetih let 20. stoletja dalje. Matjaž Klemenčič je v okviru tega panela predstavil koncepte zaščite italijanske in madžarske manjšine v Republiki Sloveniji, Jernej Zupančič pa problematiko zaščite ohranjanja identitete in koncepte enakopravnosti priseljskih skupnosti v Republiki Sloveniji, ki jih lahko primerjamo s tistimi koncepti zaščite